

Luftkvalitetskriteriene for NO₂ -hva er nytt?

Marit Låg
Seniorforsker,
Seksjon for luft og støy,
Avdeling for helse og miljø,
Folkehelseinstituttet

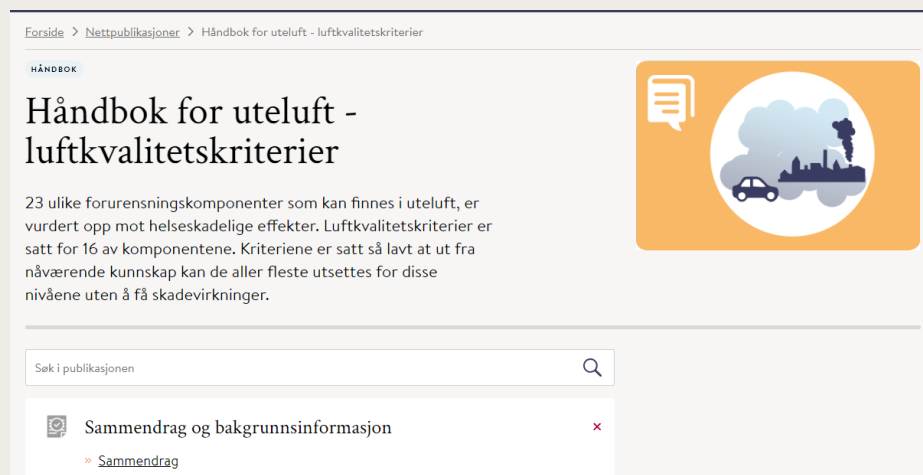
Hva er luftkvalitetskriterier?

Helsebaserte kriterier laget i samarbeid mellom FHI og Miljødirektoratet

- Nivåer vi antar de aller fleste, inkludert følsomme grupper kan utsettes for, uten å få alvorlige helseeffekter

- Komponenter

- **NO₂** (revidert i 2020)
- Ozon
- PM₁₀, PM_{2.5}
- SO₂
- CO
- PAH
- Metaller
- Benzen (2016)

- Nå som nettpublikasjon:

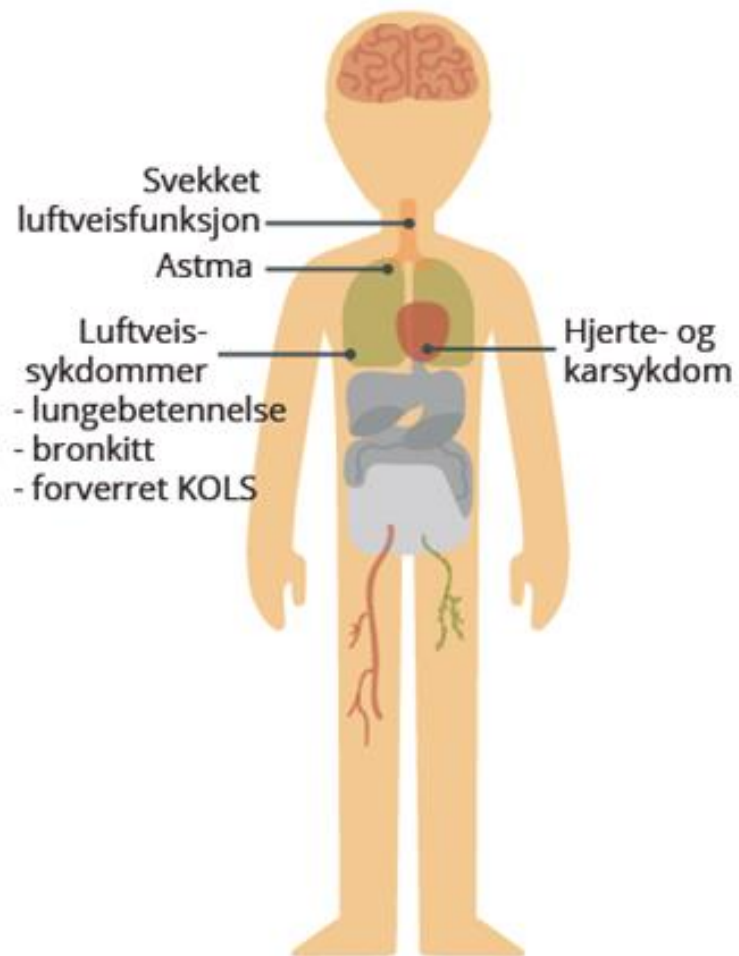
<https://www.fhi.no/nettpub/luftkvalitet/>

Kort om NO_x og NO₂

- Nitrogenoksider (NO_x) er en fellesbetegnelse for både nitrogenmonoksid (NO) og nitrogendioksid (NO₂)
- Transport er den viktigste kilden
- I nærvær av ozon omdannes NO til NO₂
- Helseskadelige effekter av nitrogenoksider er først og fremst knyttet til NO₂

Faktaark om nitrogendioksid (NO₂)

Slik kan nitrogendioksid (NO₂) påvirke kroppen vår

Sykdomsbyrde beregnet av EEA

Sykdomsbyrdeberegninger viser hvordan ulike sykdommer og risikofaktorer rammer en befolkning i form av helsetap og dødelighet

Table 10.1 Premature deaths attributable to PM_{2.5}, NO₂ and O₃ exposure in 41 European countries and the EU-28, 2016

Country	Population (1 000)	PM _{2.5}		NO ₂		O ₃	
		Annual mean ^(a)	Premature deaths ^(b)	Annual mean ^(a)	Premature deaths ^(b)	SOMO35 ^(a)	Premature deaths ^(b)
Austria	8 700	12.0	5 300	18.9	1 000	4 522	270
Belgium	11 311	12.7	7 600	21.7	1 600	2 203	180
Montenegro	622	20.3	630	11.9	< 1	5 269	20
North Macedonia	2 071	34.6	3 400	17.4	110	4 434	70
Norway	5 211	5.9	1 300	12.4	130	1 502	50
San Marino	33	14.3	30	16.3	< 1	5 667	< 5
Serbia	7 076	24.6	13 700	19.4	1 500	3 508	280
Switzerland	8 327	10.1	3 700	19.7	620	4 842	240
EU-28	506 028	12.9	374 000	16.3	68 000	3 547	14 000
Total	538 014	14.4	412 000	16.3	71 000	3 811	15 100

Vitenskapelig grunnlag

Publiserte artikler og rapporter fra WHO og EPA

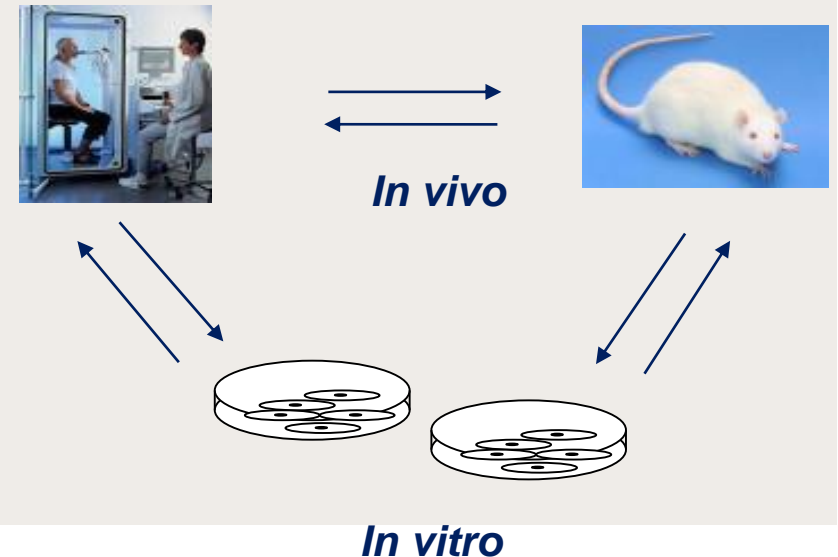
➤ Befolkningsstudier

- Sammenheng mellom forholdsvis lave nivåer av NO₂ og helseeffekter
  - Kortidseksponering
  - Langtidseksponering

➤ Eksperimentelle studier

- Brukt ved kortvarig eksponering
- Viktig for å vise årsakssammenhenger

Kortvarig eksponering for NO₂

Eksponering 15 minutter og 1 time

- Ingen nye kliniske studier, og vurderingen er basert på tidligere studier som viste reduksjon i lungefunksjon eller andre luftveisresponser
- Vi har tatt utgangspunkt i studien med den laveste konsentrasjonen som viste sikker effekt (hhv 500 og 376 µg/m³) og delt konsentrasjonen med en usikkerhetsfaktor
- Kriteriene ble ikke endret nå og er fortsatt
  - 300 µg/m³ i 15 minutter
  - 100 µg/m³ i 1 time
- Disse kriteriene for kort tid støttes også av nyere befolkningsstudier som viser forverring av astma ved midlingstider på døgn/ timer

Langvarig eksponering for NO₂

Årsmiddel

- En rekke befolkningsstudier viser sammenheng mellom lave nivåer av NO₂ og for tidlig død av luftveis- og hjertekarsykdommer, samt forverring av disse sykdommene (astma, KOLS, hjerteinfarkt) og mulig effekt på fødselsutfall (lengde og vekt)
- Enkelte nye befolkningsstudier tyder på sammenheng med forekomst av astma og dødelighet ned mot 20-30 µg/m³ i årsmidler
- Det er fremdeles noe usikkert hvor mye av helseeffektene ved slike lave nivåer og langvarig eksponering som skyldes NO₂ alene

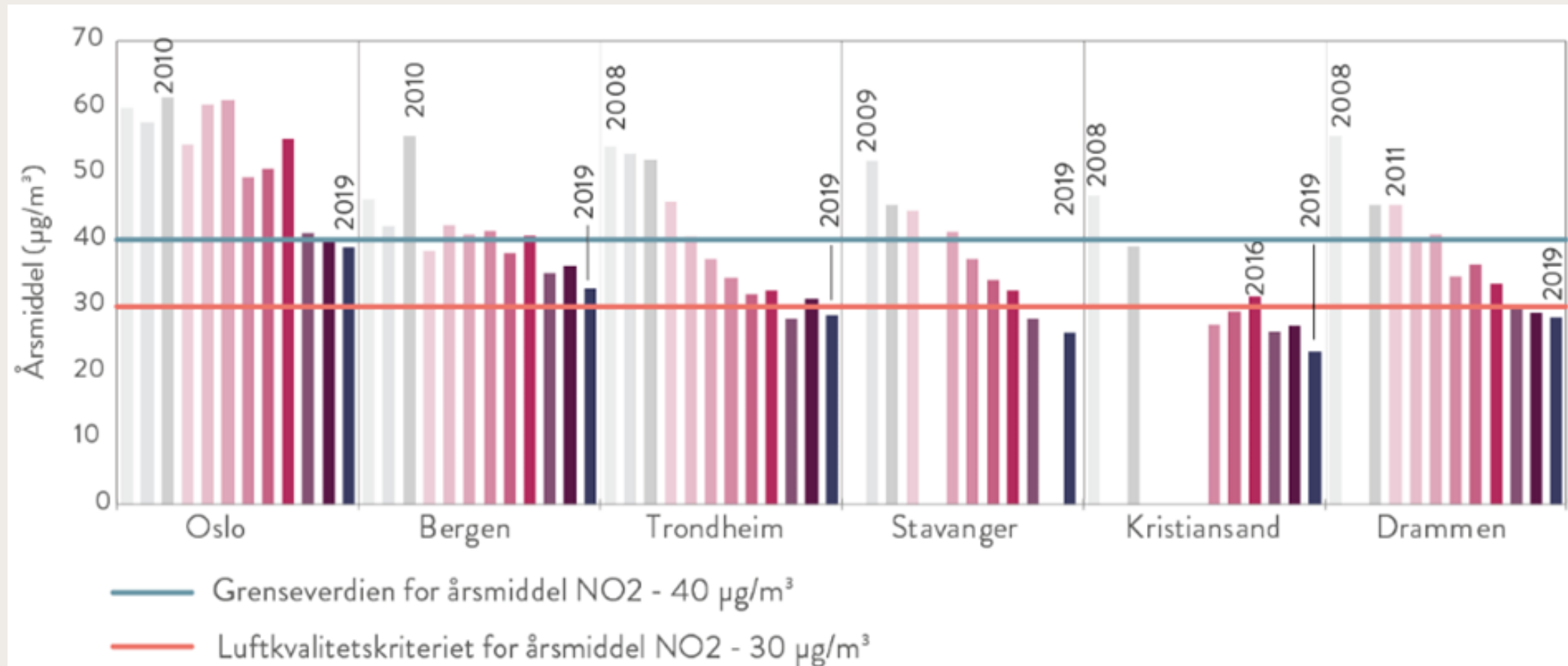
Luftkvalitetskriterium for årsmiddel av NO₂

Nye studier støtter skjerping av årsmiddelverdien

- I tillegg til at studier viser sammenheng mellom helseeffekter og årsmiddel av NO₂ ned mot 20-30 µg/m³, indikerer også studier forverring av astma ved tilsvarende lave konsentrasjoner av NO₂ som døgnmiddel
- Slike studier med kortere midlingstider kontrolleres ofte bedre for annen luftforurensning og støtter at luftforurensningskriteriet for årsmiddel bør senkes
- Luftkvalitetskriterier for langvarig eksponering senkes fra 40 µg/m³ til **30 µg/m³**

Nivåer av NO₂ fra 2008 til 2019 i noen norske byer

Grafen viser det høyeste årsmidlet

Kilde: Sentral database for lokal luftkvalitet, 2020

Takk for oppmerksomheten!

Involverte i arbeidet fra FHI og Miljødirektoratet:

Magne Refsnes

Johan Øvrevik

Marit Låg

Line M Karlsøen

Gro Haram

11.11.20 Pål A Magnusson

Spørsmål?